

УДК 004:316.422:[008:719(477)]"20"

DOI: 10.31866/2617-796X.8.2.2025.347863

Марина Цілина,*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційної діяльності**та зв'язків з громадськістю,**Київський національний університет**культури і мистецтв,**Київ, Україна**macilin@ukr.net**<https://orcid.org/0000-0001-5339-5147>*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ТА ПРАКТИКИ

Мета статті – комплексно проаналізувати сучасні процеси цифровізації в галузі культури України в умовах війни та відновлення, зокрема в контексті реалізації державної Стратегії розвитку культури до 2030 року, упровадження грантових і міжнародних програм підтримки, розробки інноваційних проєктів та практик цифрової трансформації. Визначити роль цифрових технологій у збереженні національної пам'яті, забезпеченні доступності культурних ресурсів та інтеграції України в європейський і глобальний культурний простір.

Методи дослідження. Застосовано сукупність загальнонаукових методів: аналітичний метод – для узагальнення державних документів та визначення стратегічних пріоритетів цифровізації; порівняльний метод – у процесі зіставлення українського та міжнародного досвіду; системний підхід – під час розгляду цифровізації як багатовимірного процесу, що охоплює інституційний, технологічний і гуманітарний складники; оглядово-описовий метод – для фіксації сучасних практик, подій і досліджень у сфері цифрової культурної спадщини; структурно-функціональний аналіз – для визначення ключових напрямів, інструментів та викликів цифрової трансформації культури.

Наукова новизна. Стаття є системним оглядом сучасних практик цифровізації культурної сфери України у 2025 році, поєднує аналіз державних стратегій, міжнародних проєктів і впровадження інноваційних технологій, що дає змогу визначити ключові виклики та перспективи інтеграції української культурної спадщини до глобального цифрового простору.

Висновки. У сучасних умовах війни в Україні цифровізація культурної сфери набуває стратегічного значення, що зазначено в Стратегії розвитку культури до 2030 року та упроваджується в численних наукових і практичних ініціативах. Застосування штучного інтелекту, 3D-технологій, цифрових архівів та інтерактивних наративів підвищує доступність культурних ресурсів, сприяє збереженню національної спадщини та зміцненню культурної ідентичності. Цифровізація стає соціокультурним явищем, що інтегрує українську культуру в глобальний цифровий простір та створює нові формати взаємодії з аудиторією.

У майбутньому виникне потреба в розробленні єдиних стандартів цифровізації та інтеграції даних, оцінки ефективності застосування ШІ та 3D-технологій у культурних практиках, аналізу освітнього та соціокультурного впливу цифровізації, вивчення правових і етичних аспектів створення цифрових копій. Окрім того, важливим напрямом досліджень стане вивчення економічного та креативного потенціалу цифрових платформ у контексті післявоєнного відновлення та інтеграції України в європейський і світовий культурний простір.

Ключові слова: 3D-моделювання; культурна політика; культурна спадщина; цифрові технології; цифровізація культури; штучний інтелект.

Вступ. Сучасні трансформаційні процеси, що відбуваються в Україні, а також виклики, спричинені повномасштабною війною, зумовлюють необхідність системного впровадження цифрових технологій у різні сфери суспільного життя, зокрема в культурну галузь. Цифровізація культури – один з пріоритетних напрямів державної політики, оскільки поєднує завдання зберегти національну спадщину, забезпечити доступність культурних ресурсів та інтегрувати Україну в глобальний цифровий простір.

Держава активно підтримує розвиток цифрової інфраструктури культури. Водночас процес цифровізації культури є проблемним і багатовимірним через потребу стандартизувати цифрові рішення, захистити електронні дані, подолати регіональний дисбаланс та підвищити цифрову компетентність учасників культурних процесів. З огляду на це дослідження сучасних практик цифрової трансформації культурної сфери України має важливе значення як у науковому, так і в прикладному вимірі.

Результати дослідження. У 2025 році в Україні активно продовжується процес цифровізації в галузі культури: відбуваються конференції, запускають грантові програми для підтримки диджиталізації спадщини та культурних ініціатив. Міністерство цифрової трансформації опублікувало результати вимірювань Індексу цифрової трансформації, що охоплюють і регіональну, і культурну діяльність. Порівняно з першим кварталом середнє значення Індексу цифрової трансформації регіонів зросло з 30 до 38 балів зі 100 можливих. Найвищі результати мають Львівська, Дніпропетровська та Полтавська області (Індекс цифрової трансформації, 2025). Окрім цього, надано підтримку урядовим ініціативам, упровадженим через програму «Дія. Цифрова громада».

Можна також помітити й посилений інтерес до проблеми цифровізації культурної спадщини як зарубіжних, так і українських дослідників, що ґрунтовно репрезентовано в низці актуальних наукових розвідок. Зокрема, у статті М. Веггі (Veggi, 2025) представлено інноваційні підходи до інтеграції штучного інтелекту в проєктування інтерактивного досвіду для культурних інституцій, де особливу увагу приділено розробленню структурованого робочого процесу для кураторів і дизайнерів. У публікації С. Барзагі, С. Колітті, А. Моретті та Дж. Ренда (Barzaghi et al., 2025) описано створення конвеєра, що поєднує семантичні метадані, 3D-моделювання та наративні практики; апробація цього підходу на прикладі Aldrovandi Digital Twin демонструє ефективність багаторазового використання

цифрових ресурсів і формування інтерактивного доступу до культурних надбань. Українські дослідниці А. Тормахова та О. Алексієнко (2025) у своїй науковій роботі аналізують процеси цифрової трансформації у виставково-експозиційній діяльності сучасних музеїв, наголошуючи на ролі цифрових технологій у підвищенні інтерактивності музейних практик і розширенні аудиторії. У науковій студії І. Шумило та Н. Вовк (2025) актуалізовано питання цифровізації архівної україніки як засобу збереження національної пам'яті, забезпечення науково-освітнього доступу до історичних документів і зміцнення культурної ідентичності українського суспільства. Зіставлення цих публікацій, створених упродовж 2025 року, дає змогу простежити багатовимірність процесу цифровізації культурної спадщини, що поєднує технічні інновації з гуманітарними викликами й окреслює перспективи розвитку культурно-інформаційного простору.

Окремої уваги заслуговує етико-правовий складник цифровізації культури, адже розвиток електронних ресурсів супроводжується необхідністю правового врегулювання питань авторського права та інтелектуальної власності. Сучасні практики свідчать про актуальність відкритих ліцензійних моделей, що дають змогу водночас зберегти права авторів і забезпечувати широке використання цифрових культурних продуктів у науковій, освітній та просвітницькій діяльності. Наприклад, у межах проекту «Україна та Чеська Республіка: цифрові партнерства для збереження культурної спадщини» (Ukraine and the Czech Republic: Digital partnerships for the preservation of cultural heritage) домовлено про вивезення пересувних мобільних станцій для сканування культурних об'єктів та оцифрування стародруків (Міністерство культури України, 2024). Частина результатів буде відкритою, щоб сприяти міжнародному доступу.

Не менш важливий аспект – цифрова інклюзія та подолання регіональної нерівності. Розвиток цифрової інфраструктури у галузі культури має враховувати потреби маломобільних груп населення, людей з інвалідністю та представників віддалених регіонів. Тому інтеграція інклюзивних технологій (субтитрування, аудіоописи, 3D-друк тактильних моделей, адаптивні інтерфейси) є необхідною умовою справедливого доступу до культурних ресурсів. Наприклад, Музей Голодомору розробив онлайн-аудіоекскурсію для людей із порушеннями зору; використовуються тактильні макети та зображення, QR-коди для аудіоопису (Аудіоекскурсія для людей з порушеннями зору, 2020).

Актуальною є також рекомендація щодо врахування екологічного виміру цифровізації. Масове створення та збереження цифрових архівів вимагає значних енергетичних ресурсів, що актуалізує концепт «зеленої цифровізації». У цьому контексті важливо орієнтуватися на міжнародні й національні ініціативи 2025 року. Так, у липні підписано Меморандум між Україною та Швецією про зелену трансформацію економіки, де передбачено спільні дослідження у сфері енергоефективних цифрових технологій («Зелена» трансформація економіки, 2025). Водночас Міністерство цифрової трансформації відкрило Каталог інноваторів енергоефективності на платформі «Дія. Бізнес» (Міністерство цифрової трансформації України, 2024), що може стати основою для впровадження «зелених» рішень і у сферу цифрової культури. Тому використання енергоефективних дата-центрів,

оптимізацію хмарних технологій і впровадження сталих підходів до збереження цифрових даних доцільно закріпити в стратегічних пріоритетах розвитку цифрової культури України.

Показовим нині є розвиток цифрової гуманітаристики, що поєднує методи аналізу великих даних, візуалізацію культурних процесів і застосування алгоритмів штучного інтелекту для виявлення нових закономірностей у розвитку спадщини. Такий міждисциплінарний підхід демонструє потенціал цифрових технологій для архівації та презентації, а також для продукування нових знань про культурні феномени.

У сучасних умовах цифрова трансформація культури тісно переплітається з іншими секторами – туризмом, освітою, креативними індустріями. Віртуальні тури, VR/AR-рішення та мультимедійні освітні програми створюють мультиплікативний ефект, що сприяє одночасному розвитку культурної політики, освітньої практики та туристичного бізнесу. Важлива функція цифровізації – культурна дипломатія, оскільки відкриті цифрові архіви й колекції дають змогу інтегрувати українську спадщину у світовий культурний дискурс та формують позитивний образ України на міжнародній арені. Наприклад, проєкт, ініціаторкою якого стала Олена Зеленська, що встановлює українські аудіогіди в знакових закордонних музеях, щоб українська культура була доступною й помітною для міжнародної аудиторії. У 2025 році аудіогіди українською мовою вже запущено в 53 країнах у приблизно 100 визначних місцях (Аудіогід українською мовою, 2025).

В умовах сучасного розвитку культурна політика України дедалі більше орієнтується на стратегічне планування. Важливим кроком у цьому напрямі стало ухвалення нового програмного документа, спрямованого на формування довгострокових пріоритетів у сфері культури та забезпечення їх практичної реалізації. 28 березня 2025 року уряд затвердив Стратегію розвитку культури до 2030 з операційним планом на 2025–2027 рр. (Верховна Рада України, 2025). Розробка цієї рамкової програми охоплювала широку громадську участь – понад 770 представників (громадянське суспільство, заклади культури, освітяни, митці, міжнародні організації тощо). Після ухвалення Стратегії було проведено низку конференцій та інших заходів з обговорення та обміну досвідом.

28 квітня 2025 року відбувся форум «Стратегія розвитку культури в Україні на 2025–2030 роки», де цифровізацію визначено наскрізним пріоритетом. Усі виступи заступників міністра на цьому заході підтверджують, що цифрова трансформація стала базовим чинником розвитку культурної політики. Вона охоплює різні сфери: охорону спадщини, підтримку мистецтв, креативних індустрій, бібліотечно-видавничу галузь. Також акцентовано на тому, що цифровізація більше не сприймається як допоміжний інструмент, а як фундаментальний принцип державної стратегії (Міністерство культури України, 2025а).

Ключовими інструментами цифровізації визначено:

1. Створення електронних реєстрів, зокрема музейних предметів, пам'яток культури, об'єктів спадщини. Це забезпечить відкритість, внутрішній облік та сформує міжнародну доказову базу права України на свої культурні цінності.
2. Цифрові копії об'єктів для збереження їх у випадку знищення або викрадення під час війни.

3. Державний реєстр нерухомих пам'яток та реєстр Музейного фонду України: як основа електронного управління культурними ресурсами.

Цифровізацію розглядають як інструмент інтеграції культури в процеси післявоєнного відновлення. Платформа культурного відновлення має забезпечити включення культурного компонента у відбудову громад, міських просторів, а також економічний розвиток.

З-поміж усього висловленого на заході звернено увагу на те, що воєнний контекст зміщує фокус із системного наповнення реєстрів на першочергові завдання – евакуацію та збереження цінностей. Виявлено також недостатню кількість кваліфікованих кадрів у сфері цифрової реставрації та IT-рішень для культури. Зазначено про необхідність синхронізації українських цифрових практик із європейськими стандартами. Визначну роль у руслі обговорюваної проблеми відіграє поглиблення співпраці з ЄС («Креативна Європа» та Ukraine Facility), що дає можливість інтегрувати українську цифрову культурну інфраструктуру в європейський простір.

Отже, можна зробити висновок, що цифровізація культури може стати своєрідним драйвером соціальної згуртованості, ідентичності та конкурентоспроможності українських культурних індустрій на глобальному рівні.

15 травня 2025 року відбулася конференція, організована Національним бюро програми ЄС «Креативна Європа» та Українським культурним фондом. Було обговорено сучасні підходи до цифрової трансформації культурної спадщини.

Захід організовано в Києві за підтримки Європейського Союзу з метою виявлення сучасних викликів і перспектив цифрової трансформації сектору культурної спадщини України в умовах війни. У ньому взяли участь представники державних органів, міжнародних інституцій та громадського сектору, що засвідчило комплексність підходів до збереження культурних цінностей. Основні підсумкові тези конференції:

1. Цифровізація – стратегічний інструмент збереження спадщини. Заступниця міністра культури та стратегічних комунікацій України з питань цифрового розвитку А. Бондар наголосила, що цифровізація не може обмежуватися копіюванням артефактів. Вона визначила її «усвідомленим підходом» до створення цифрової спадщини, що виконує кілька ключових функцій: збереження у воєнних умовах; доступність та просвітницька роль для суспільства; використання у сфері освіти, туризму та креативних індустрій (Міністерство культури України, 2025b). Цифровізацію розглядають як багатofункціональний ресурс, що сприяє формуванню нових партнерств та економії ресурсів.

2. Грантова підтримка сектору культурної спадщини. Виконавча директорка Українського культурного фонду (далі – УКФ) А. Образцова підкреслила, що інтерес до сектору «Культурна спадщина» значно зріс після 2022 року (Міністерство культури України, 2025b). Це сприяло його виокремленню в окрему грантову програму. Упродовж 2023–2024 рр. УКФ підтримав 60 проєктів, орієнтованих на збереження й популяризацію спадщини.

3. Європейський контекст та міжкультурні зв'язки. Керівник бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні М. Ульянов звернув увагу на важливість поєднання матеріальної та нематеріальної спадщини, оскільки локалізовані культур-

ні об'єкти мають цінність у контексті регіональної та європейської ідентичності (Міністерство культури України, 2025b). Такий підхід дає можливість підвищити інтегративний потенціал українських проєктів на міжнародному рівні.

4. Міжнародна підтримка та сталі інвестиції. Представниця програми House of Europe І. Демченко навела дані про загальний обсяг фінансової допомоги українському культурному та частково медійному сектору, що становить понад 17 млн євро впродовж 2019–2025 років (Міністерство культури України, 2025b). Це доводить, що європейські партнери зацікавлені в довгостроковому розвитку української культурної екосистеми.

5. Практичний досвід реалізації проєктів. Серед представлених кейсів особливу увагу привернув проєкт ГО «Волинська Фундація» – «Цифрова трансформація для розбудови потенціалу культурної спадщини в Литві, Польщі та Україні» (Digital transformation for cultural heritage capacity building in Lithuania, Poland and Ukraine), який доводить ефективність транскордонного підходу у формуванні компетентностей. Також було презентовано проєкт *Talking heads* Західноукраїнського національного університету, що виявив потенціал інноваційних форматів у роботі з культурними артефактами.

6. Практичне навчання та формування нових компетентностей. Завершальним етапом заходу став воркшоп, присвячений практикам диджиталізації об'єктів культурної спадщини. Це засвідчує перехід від теоретичного осмислення проблеми до формування професійних навичок у сфері цифрових технологій.

Загалом проведена конференція доводить, що цифрова трансформація культурної спадщини України є комплексною стратегією, яка поєднує завдання збереження, освітнього впливу, інтеграції в європейський культурний простір та розвитку креативної економіки. Системна грантова підтримка (УКФ, House of Europe, «Креативна Європа») дає змогу масштабувати успішні практики. Цифровізацію розглядають як динамічний ресурс для розвитку суспільства та міжнародної співпраці, визначають як стратегічну рамку, що забезпечує збереження спадщини в умовах війни, модернізацію управління, міжнародну інтеграцію та участь культури у відновленні країни.

У 2025 році відбулася низка подій, а також упроваджено декілька проєктів, присвячених цифровій культурній спадщині, серед яких конференції «Цифрова спадщина 2025» (Digital Heritage 2025), онлайн-тренінги, 3D-технології та цифрові колекції, що вражають. Варто розглянути основні з них:

1. Єдиний цифровий музей пам'ятних місць України. У 2025 році в Україні розпочато створення онлайн-платформи, що поєднує цифрові зразки пам'ятних місць із регіонів. Проєкт передбачає використання VR для створення immersive-досвіду та забезпечення доступності для людей з інвалідністю (Онисько, 2025).

2. Проєкт *SHIFT* (фінансується програмою «Горизонт Європа») – інноваційний проєкт, спрямований на покращення доступності культурної спадщини через цифрові технології, охоплюючи AI, машинне навчання та мультисенсорні підходи (*SHIFT*, 2025).

3. Проєкт 3D4CH (онлайн-центр компетенцій у 3D для культурної спадщини) упроваджено на початку 2025 року. Він об'єднує інституції ЄС і України з метою

застосування 3D-технологій для збереження, оцифрування та обміну культурною спадщиною (3D-4CH, 2025).

4. *Cultural heritage cloud* (Європейська хмарна інфраструктура) – інфраструктурна ініціатива ЄС для створення єдиного цифрового простору для культурних інституцій з можливістю обміну даними, інструментами та ресурсами (The Cultural Heritage Cloud, n.d.).

Варто ще розглянути й окремі тренінгові програми, зокрема:

1. *Digitalised cultural heritage* – курс 2025 року з використання 3D-моделювання, віртуальних турів, онлайн-архівів у освітніх цілях (Digitalised cultural heritage, 2025).

2. *Exploring digital tools for cultural heritage education* (2025) – курс для освітян, що інтегрує мультимедіа, AI, гейміфікацію та сторителінг у вивченні спадщини.

3. *Driving digital transformation in cultural heritage institutions* (2025) – три онлайн-сесії, які охоплюють політики, стратегії й кейси цифровізації культурних інституцій.

Висновки. У 2025 році цифровізація культурної сфери України набуває стратегічного характеру, що підтверджує ухвалення Стратегії розвитку культури до 2030 року з операційним планом на 2025–2027 рр.

Дослідження сучасних наукових публікацій (М. Berge; С. Барзарі, С. Колітті, А. Моретті, Дж. Ренда; А. Тормахова, О. Алексієнко; І. Шумило, Н. Вовк) засвідчують актуальність упровадження штучного інтелекту, інтерактивних технологій, цифрових архівів і мультимедійних рішень у збереження й популяризацію культурної спадщини.

Інтеграція цифрових інструментів у музейну, архівну та виставкову практику підвищує рівень доступності культурних ресурсів, сприяє формуванню нових форматів взаємодії з відвідувачами та розширює освітній потенціал культурних інституцій.

Цифрова трансформація стає соціокультурним явищем, що впливає на збереження національної пам'яті, посилює ідентичність та інтегрує українську культурну спадщину в глобальний інформаційний простір.

Подальші наукові розвідки потребують акценту на етичних, правових і методологічних аспектах цифровізації, зокрема щодо автентичності цифрових копій, захисту даних і сталості цифрових архівів. Перспективи майбутніх досліджень полягають у розробленні єдиних стандартів цифровізації та інтеграції даних для різних типів культурних інституцій в Україні, що забезпечить уніфікований доступ до цифрових ресурсів. Потребує подальшого розгляду й вивчення ефективності застосування штучного інтелекту, 3D-технологій та семантичних метаданих у створенні інтерактивних наративів культурної спадщини. Необхідно також провести аналіз впливу цифровізації на соціокультурну ідентичність та освітній потенціал, зокрема на формування критичного мислення та медіаграмотності серед різних груп населення. Крім того, варто оцінити економічний та креативний потенціал цифрових культурних платформ у контексті післявоєнного відновлення та інтеграції України у європейський і глобальний культурний простір.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Аудіогід українською мовою вже з'явився в 53 країнах світу – Зеленська, 2025. *Інтерфакс-Україна*, [online] 13 травня. Доступно: <https://interfax.com.ua/news/general/1071230-amp.html?utm_source> [Дата звернення 30 серпня 2025].
- Аудіоекскурсія для людей з порушеннями зору, 2020. *Музей Голодомору*, [online] 18 грудня. Доступно: <https://holodomormuseum.org.ua/en/accessibility/audio-excursion-for-visually-impaired-people/?utm_source> [Дата звернення 30 серпня 2025].
- Верховна Рада України, 2025. *Про схвалення Стратегії розвитку культури в Україні на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках*, Розпорядження Кабінету Міністрів. [online] 28 березня 2025 р. № 293-р. Доступно: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/293-2025-%D1%80#Text>> [Дата звернення 30 серпня 2025].
- Зелена» трансформація економіки: Україна та Швеція підписали меморандум про співпрацю, 2025. *Дія*, [online] 07 липня. Доступно: <<https://business.dia.gov.ua/news/zelena-transformatsiia-ekonomiky-ukraina-ta-shvetsiia-pidpysaly-memorandum>> [Дата звернення 30 серпня 2025].
- Індекс цифрової трансформації, 2025. *Фонд Східна Європа*, [online] 15 серпня. Доступно: <<https://eef.org.ua/indeks-tsyfrovoi-transformatsiyi-2/>> [Дата звернення 30 серпня 2025].
- Міністерство культури України, 2024. *Україна та Чехія – цифрові партнерства задля збереження культурної спадщини*. [online] 19 вересня. Доступно: <https://mcsc.gov.ua/en/news/ukraine-and-the-czech-republic-digital-partnerships-for-the-preservation-of-cultural-heritage/?utm_source> [Дата звернення 30 серпня 2025].
- Міністерство культури України, 2025a. *Культура є ключовою для відбудови та розвитку України як демократичної та стійкої держави*, – Микола Точицький. [online] 28 квітня. Доступно: <<https://mcsc.gov.ua/news/kultura-ye-klyuchovoyu-dlya-vidbudovy-ta-rozvytku-ukrayiny-yak-demokratychnoyi-ta-stijkoyi-derzhavy-mykola-tochyczkyj/>> [Дата звернення 30 серпня 2025].
- Міністерство культури України, 2025b. *У Києві обговорили цифрову трансформацію культурної спадщини в умовах війни*. [online] 15 травня. Доступно: <https://mcsc.gov.ua/news/u-kyievi-obgovoryly-zyfrovu-transformacziyu-kulturnoyi-spadshhyny-v-umovah-vijny/?utm_source> [Дата звернення 30 серпня 2025].
- Міністерство цифрової трансформації України, 2024. *Каталог інноваторів енергоефективності України: новий онлайн-ресурс на порталі Дія.Бізнес*. [online] 21 травня. Доступно: <<https://thedigital.gov.ua/news/katalog-innovatoriv-energoefektivnosti-ukraini-noviy-onlayn-resurs-na-portali-diyabiznes>> [Дата звернення 30 серпня 2025].
- Онисько, Н., 2025. В Україні створять єдиний цифровий музей пам'ятних місць у 2025 році. *Humanitarian*, [online] 28 квітня. Доступно: <https://hnh.news/en/11854/ukraine-will-create-a-single-digital-museum-of-memorial-sites-in-2025/?utm_source> [Дата звернення 30 серпня 2025].
- Тормахова, А. та Алексієнко, О., 2025. Цифрова трансформація сучасних українських виставково-експозиційних практик. *Українські культурологічні студії*, [e-journal] 1 (16), с.67-73. [https://doi.org/10.17721/UCS.2025.1\(16\).10](https://doi.org/10.17721/UCS.2025.1(16).10)
- Шумило, І. та Вовк, Н., 2025. Роль цифровізації архівної україніки для розвитку українського суспільства. В: *Інформація, комунікація, суспільство 2025: ICS-2025*. Матеріали XIV

Міжнародної наукової конференції, Львів, Україна, 22-24 травня 2025 р. Львів: Видавництво Львівської політехніки, с.266-267.

Barzaghi, S., Colitti, S., Moretti, A. and Renda, G., 2025. From Metadata to Storytelling: A Framework For 3D Cultural Heritage Visualization on RDF Data. *arXiv>cs>arXiv:2505.14328*, [online] May 20. Available at: <<https://arxiv.org/abs/2505.14328>> [Accessed 30 August 2025]. Digitalised Cultural Heritage, 2025. *European Commission*, [online] August 26. Available at: <https://school-education.ec.europa.eu/en/learn/courses/digitalised-cultural-heritage?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

Driving digital transformation in cultural heritage institutions, 2025. *EUreka3D*. [online] Available at: <https://eureka3d.eu/online_training_programme2025/?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

Exploring Digital Tools for Cultural Heritage Education, 2025. *European Commission*, [online] July 27. Available at: <https://school-education.ec.europa.eu/en/learn/courses/exploring-digital-tools-cultural-heritage-education?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

SHIFT: Enhancing cultural heritage through digital innovation, 2025. European Union, [online] February 20. Available at: <https://transition-pathways.europa.eu/projects/shift-enhancing-cultural-heritage-through-digital-innovation?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

The Cultural Heritage Cloud, n.d. *European Commission*. [online] Available at: <https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/social-sciences-and-humanities/cultural-heritage-and-cultural-and-creative-industries-ccis/cultural-heritage-cloud_en?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

3D-4CH: Transforming cultural heritage with 3D technologies, 2025. *European Union*, [online] April 29. Available at: <https://transition-pathways.europa.eu/projects/3d-4ch-transforming-cultural-heritage-3d-technologies-0?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

Veggi, M., 2025. State of the art on artificial intelligence resources for interaction media design in digital cultural heritage. *arXiv>cs>arXiv:2504.13894*, [online] April 05. Available at: <<https://arxiv.org/pdf/2504.13894>> [Accessed 30 August 2025].

REFERENCES

Audioekskursiia dla liudei z porushenniamy zoru [Audio excursion for visually impaired people], 2020. *Holodomor Museum*, [online] December 18. Available at: <https://holodomormuseum.org.ua/en/accessibility/audio-excursion-for-visually-impaired-people/?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

Audiohid ukrainskoïu movoiu vzhe z'iavyvsia v 53 krainakh svitu – Zelenska [Audio guide in Ukrainian has already appeared in 53 countries of the world – Zelenska], 2025. *Interfax-Ukraine*, [online] May 13. Available at: <https://interfax.com.ua/news/general/1071230-amp.html?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

Barzaghi, S., Colitti, S., Moretti, A. and Renda, G., 2025. From Metadata to Storytelling: A Framework For 3D Cultural Heritage Visualization on RDF Data. *arXiv>cs>arXiv:2505.14328*, [online] 20 May. Available at: <<https://arxiv.org/abs/2505.14328>> [Accessed 30 August 2025]. Digitalised Cultural Heritage, 2025. European Commission, [online] August 26. Available at: <https://school-education.ec.europa.eu/en/learn/courses/digitalised-cultural-heritage?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

Driving digital transformation in cultural heritage institutions, 2025. *EUreka3D*. [online] Available at: <https://eureka3d.eu/online_training_programme2025/?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

Exploring Digital Tools for Cultural Heritage Education, 2025. *European Commission*, [online] July 27. Available at: <https://school-education.ec.europa.eu/en/learn/courses/exploring-digital-tools-cultural-heritage-education?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

Indeks tsyfrovoyi transformatsii [Digital Transformation Index], 2025. *East Europe Foundation*, [online] August 15. Available at: <<https://eef.org.ua/index-tsifrovoyi-transformatsiyi-2/>> [Accessed 30 August 2025].

Ministry of Culture of Ukraine, 2024. *Ukraina ta Chexhiia – tsyfrovi partnerstva zadlia zberezhenia kulturnoi spadshchyny* [Ukraine and the Czech Republic: Digital Partnerships for the Preservation of Cultural Heritage]. [online] September 19. Available at: <https://mcsc.gov.ua/en/news/ukraine-and-the-czech-republic-digital-partnerships-for-the-preservation-of-cultural-heritage/?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

Ministry of Culture of Ukraine, 2025a. *Kultura ye kliuchovoiu dlia vidbudovy ta rozvytku Ukrainy yak demokratychnoi ta stiikoi derzhavy, – Mykola Tochytskyi* [Culture is key to rebuilding and developing Ukraine as a democratic and resilient state, – Mykola Tochytskyi]. [online] April 28. Available at: <<https://mcsc.gov.ua/news/kultura-ye-klyuchovoyu-dlya-vidbudovy-ta-rozvytku-ukrayiny-yak-demokratychnoyi-ta-stijkoyi-derzhavy-mykola-tochyczkyj/>> [Accessed 30 August 2025].

Ministry of Culture of Ukraine, 2025b. *U Kyievi obhovoryly tsyfrovu transformatsiiu kulturnoi spadshchyny v umovakh viiny* [Digital transformation of cultural heritage discussed in Kyiv in wartime]. [online] May 15. Available at: <https://mcsc.gov.ua/news/u-kyievi-obgovoryly-cyfrovu-transformacziyu-kulturnoyi-spadshchyny-v-umovah-vijny/?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

Ministry of Digital Transformation of Ukraine, 2024. *Katalog innovatoriv enerhoefektyvnosti Ukrainy: novyi onlain-resurs na portali Diia.Biznes* [Catalog of Energy Efficiency Innovators of Ukraine: A New Online Resource on the Diia.Business Portal]. [online] May 21. Available at: <<https://thedigital.gov.ua/news/katalog-innovatoriv-energoefektivnosti-ukraini-noviy-onlain-resurs-na-portali-diyabiznes>> [Accessed 30 August 2025]

Onysko, N., 2025. V Ukraini stvoriat yedynyi tsyfrovyi muzei pamiatnykh mist u 2025 rotsi [Ukraine will create a single digital museum of memorial sites in 2025]. *Humanitarian*, [online] April 28. Available at: <https://hnh.news/en/11854/ukraine-will-create-a-single-digital-museum-of-memorial-sites-in-2025/?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

SHIFT: Enhancing cultural heritage through digital innovation, 2025. *European Union*, [online] 20 February. Available at: <https://transition-pathways.europa.eu/projects/shift-enhancing-cultural-heritage-through-digital-innovation?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

Shumylo, I. and Vovk, N., 2025. Rol tsyfrovizatsii arkhivnoi ukrainiky dlia rozvytku ukrainskoho suspilstva [The role of digitalization of archival Ukrainian studies for the development of Ukrainian society]. In: *Informatsiia, komunikatsiia, suspilstvo 2025: ICS-2025* [Information, Communication, Society 2025: ICS-2025]. Proceedings of the XIV International Scientific Conference, Lviv, Ukraine, May 22-24, 2025. Lviv: Lviv Polytechnic Publishing House, pp.266-267.

The Cultural Heritage Cloud, n.d. *European Commission*. [online] Available at: <https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/social-sciences-and-humanities/cultural-heritage-and-cultural-and-creative-industries-ccis/cultural-heritage-cloud_en?utm_source> [Accessed 30 August 2025].

3D-4CH: Transforming cultural heritage with 3D technologies, 2025. *European Union*, [online] April 29. Available at: <https://transition-pathways.europa.eu/projects/3d-4ch-transforming-cultural-heritage-3d-technologies-0?utm_source=> [Accessed 30 August 2025].

Tormakhova, A. and Aleksienko, O., 2025. Tsyfrova transformatsiia suchasnykh ukrainskykh vystavkovo-ekspozytsiinykh praktyk [Digital transformation of contemporary Ukrainian exhibition and display practices]. *Ukrainian Cultural Studies*, [e-journal] 1 (16), pp.67-73. [https://doi.org/10.17721/UCS.2025.1\(16\).10](https://doi.org/10.17721/UCS.2025.1(16).10)

Veggi, M., 2025. State of the art on artificial intelligence resources for interaction media design in digital cultural heritage. *arXiv>cs>arXiv:2504.13894*, [online] April 05. Available at: <<https://arxiv.org/pdf/2504.13894>> [Accessed 30 August 2025].

Verkhovna Rada of Ukraine, 2025. *Pro skhvalennia Stratehii rozvytku kultury v Ukraini na period do 2030 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii u 2025-2027 rokakh* [On approval of the Strategy for the Development of Culture in Ukraine for the period until 2030 and approval of the operational plan of measures for its implementation in 2025-2027], Order of the Cabinet of Ministers. [online] March 28, 2025 No. 293-p. Available at: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/293-2025-%D1%80#Text>> [Accessed 30 August 2025].

"Zelena" transformatsiia ekonomiky: Ukraina ta Shvetsiia pidpysaly memorandum pro spivpratsiu ["Green" transformation of the economy: Ukraine and Sweden signed a memorandum of cooperation], 2025. *Diia*, [online] July 07. Available at: <<https://business.diia.gov.ua/news/zelena-transformatsiia-ekonomiky-ukraina-ta-shvetsiia-pidpysaly-memorandum>> [Accessed 30 August 2025].

UDK 004:316.422:[008:719(477)]"20"

Maryna Tsilyna,

PhD in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Information Activities and Public Relations,
Kyiv National University of Culture and Arts,
Kyiv, Ukraine
macilin@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-5339-5147>

DIGITALIZATION IN THE CULTURAL SECTOR OF UKRAINE: CONTEMPORARY STRATEGIES AND PRACTICES

The purpose of the article is to provide a comprehensive analysis of current digitalisation processes in the cultural sector of Ukraine in the context of war and recovery, particularly in relation to the implementation of the State Strategy for Cultural Development until 2030, the introduction of grant and international support programmes, and the development of innovative projects and practices for digital transformation. To determine the role of digital technologies in preserving national memory, ensuring the accessibility of cultural resources and integrating Ukraine into the European and global cultural space.

Research methodology. A set of general scientific methods was applied: analytical method – to summarise state documents and determine strategic priorities for digitalisation; comparative method – in the process of comparing Ukrainian and international experience; systematic approach – when considering digitalisation as a multidimensional process covering institutional, technological and humanitarian components; review and descriptive method – to record current practices, events and research in the field of digital cultural heritage; structural and functional analysis – to identify key directions, tools and challenges of the digital transformation of culture.

Scientific novelty. The article is a systematic review of current practices of digitalisation in the cultural sphere of Ukraine in 2025, combining an analysis of state strategies, international projects and the implementation of innovative technologies, which makes it possible to identify the key challenges and prospects for the integration of Ukrainian cultural heritage into the global digital space.

Conclusions. In the current conditions of war in Ukraine, the digitalisation of the cultural sphere is becoming strategically important, as stated in the Strategy for Cultural Development until 2030 and implemented in numerous scientific and practical initiatives. The use of artificial intelligence, 3D technologies, digital archives and interactive narratives increases the accessibility of cultural resources, contributes to the preservation of national heritage and strengthens cultural identity. Digitalisation is becoming a socio-cultural phenomenon that integrates Ukrainian culture into the global digital space, creating new formats for audience interaction.

In the future, there will be a need to develop uniform standards for digitisation and data integration, assess the effectiveness of AI and 3D technologies in cultural practices, analyse the educational and socio-cultural impact of digitisation, and study the legal and ethical aspects of creating digital copies. Additionally, a key area of research will be the examination of the economic and creative potential of digital platforms within the context of Ukraine's post-war recovery and integration into the European and global cultural landscape.

Keywords: 3D modelling; cultural policy; cultural heritage; digital technologies; digitalisation of culture; artificial intelligence.

Надійшла 08.09.2025

Прийнята 14.11.2025

Стаття була вперше опублікована онлайн 29.12.2025



This is an open access journal, and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0.